

Äänitteen nimi: Opettajan ja opiskelijan yhteinen menneisyys vankilassa

Äänitteen kesto: 00:30:19

[äänite alkaa]

Puhuja 1 [00:00:00]: Moikka kaikille! Me täällä tarinoidaan tänään Peten kanssa. Minä olen Anu Kilku, koulutuspäällikkönä ammattiopisto Livessä.

Puhuja 2 [00:00:18]: Minä olen Enkblumin Petri, olen yhteisö ohjaana Kalliolan Oskelakodissa päihde- ja mielenterveyslähihoitaja nykyään. Päihdekuntoutuja pitkän linjan hörhö, jos voisi sanoa. Nykyään toipuva addikti.

Puhuja 1 [00:00:36]: Meillä olisi tänään tarkoitus Peten kanssa vähän muistella menneitä ja miettiä vähän muutosta, ja katsoa vähän tulevaan. Ajattelin tässä alussa kertoa, että meillä on yhteinen menneisyys Keravan vankilassa 2007 suurin piirtein. Olin silloin siellä valma -koulutuksessa, silloin nimeltään valmentava koulutus. Olin siellä opettajana ja sinä Pete olit siellä opiskelijana silloin.

Puhuja 2 [00:01:14]: Joo, taisi olla kaksikin sinun kurssia siinä ja sitten vielä johonkin verhoilukouluunkin menin siitä. Taisi olla saman lafkan.

Puhuja 1 [00:01:27]: Joo. Muistellaanko ensin sitä valma -koulutusta. Se kesti silloin muistaakseni puoli vuotta, ja taitaa tänä päivänäkin kestää. Jos ajatellaan, että mitä koulutus sinulle silloin merkitsi?

Puhuja 2 [00:01:42]: Se oli siihen vankila-arkeen aika mukava piristysruiske, kun siellä oli vähän sellanen omalla tavallaan hierarkkinen juttu. Vartijat olivat auktoriteetteja ja aina joku komensi, ja aina oli joku rangaistus. Niin sieltä koulutuksesta sai sellaista... siellä kohdeltiin tasavertaisena ja sai jotenkin ihmisarvoisen kohtaamisen ennen kaikkea. Toki siinä oli kaikkea muutakin mukavaa, oli kivoja aamiaisia ja oli jos jonkin näköistä englannin kurssia ja muuta mukavaa niin kuin atk -kurssia. Siinä oli sellaisia ihan käytännölläheisiä taitoja myös, mutta olihan se tosi kivaa omalla tavallaan saada vankilan sisällä sellaisia kokemuksia ja ihmisarvoista kohtelua. En väitä, ettei siellä olisi muutenkin saanut ihmisarvoista kohtelua, mutta omalla tavallaan, että siellä oli tasa-arvoinen meininki ja kohdattiin ihmisenä.

Puhuja 1 [00:02:52]: Mikä sinulta on jäänyt erityisesti mieleen siltä kurssilta?

Puhuja 2 [00:02:57]: Kyllähän sinä olet erityisesti jäänyt mieleen siltä kurssilta, mutta jotenkin se liittyy tietynlaisiin aamiaisiiin ja ruokiin ja arjen luksukseen siellä. Mutta myös siihen, että tunsin olevansa tosi etuoikeutettu ja halusi, että minäkin silloin... en muista pitikö siinä sitoutua olemaan selvinpäin, taisi olla että siinä piti olla selvinpäin, niin se aika vahvasti motivoi myös päihteettömyyteen, että sai sitten... että koki sen etuoikeutena saada olla kurssilla ja se laittoi tekemään parhaansa ja myös motivoi päihteettömyyteen ehdottomasti. Mikä on omalla tavallaan aina muutoksen lähtökohta kuitenkin.

Puhuja 1 [00:03:50]: Se on varmasti näin. Sinä aika moneen kertaan sanoit aamiaisen, se on varmaan jäänyt mieleen. Se on varmaan jäänyt myös vankilan johtajan mieleen, koska hän aina mietti sitä, että mikä ihmeen tarkoitus tällä aamiaisella on. Mutta sehän on yksi minun mielestäni aamun tärkein asia, ja arkielämässä aika tärkeä asia, aamiaisen syöminen. Minusta tuntuu opettajan näkökulmasta niin parhaimmat keskustelut syntyi aina aamiaisen aikana, ja siinä, että pääsi ehkä vähän kahvikupin taakse piiloon. Kuitenkin koen, että ne olivat niitä tärkeitä hetkiä päivässä.

Puhuja 2 [00:04:28]: Niin, en tiedä oliko siinä mitään erikoista, mutta siinä oli paljon leikkeleitä, juustoa ja leipää, myslejä ja tällaisia erilaisia. Niin oli se vähän eri kuin vankilan puuro ja näkkileipä vai mitä siellä oli. Mutta oli se tosi silleen, siellä kuitenkin kuuluu treenaaminen ja kaikki siihen juttuun, niin ravintoasiat on silleen, ja silloin varsinkin oli aika nihkeetä. Sinne ei mitään hirveitä luksustuotteita saanut niin ihan metvursti ja juusto oli omalla tavallaan arvossaan. Kyllä siitä tosissaan lähti päivä hyvin käyntiin, että se oli hyvä motivointikeino. Siinä kyllä sai kaikki pöydän ääreen varmasti.

Puhuja 1 [00:05:21]: Ihan varmasti. Miten ajattelet, että millainen vankilan arki muuten on? Mitä vankila sinulle merkitsi?

Puhuja 2 [00:05:32]: Vankila-arki, sehän on paljon ajan kuluttamista, siellä sellissä on pääsääntöisesti muuten ollaan, jos ei ole jotain työtoimintaa ja sellaista. Mutta tosi ohjelmoituahan se on omalla tavallaan, siellä on aika tiukat rutiinit. Ovet aukeavat tiettyyn aikaan ja sitten pitää olla tehty tiettyyn aikaan jotkut jutut, ja sitten ne taas sulkeutuvat. Joo, mutta onhan siellä sitten osastokohtaisesti, sellikohtaisesti ja minäkin olin siellä pitkään kuuden hengen sellissä, niin siinä on aika vahva omanlaisensa yhteisö, että erilaisia ihmisiä erilaisista tilanteista jotenkin joutunut... siellä on aika hämmäntäviä kohtaloita laitettu tosi askeettiseen pieneen tilaan. Niin kyllä se omalla tavallaan yhdistää ihmisiä hyvässä ja pahassa. Siellä kuitenkin omalla tavallaan ihmiset olivat suht skarppina ja muutokseen päin suuntautumassa osa ja näin. Niin se on ihan hyvä meininki osittain, ettei ollut mitään

sellaista, ainakaan hirveesti sellaista vankilameininkiä mitä elokuvissa nähdään. Aika rauhallistahan siellä omalla tavallaan on. Mutta kyllä päihdeongelma ja silleen, kyllä jutut sitten, että jatkuvasti mietitään, että mistä saataisiin päihkeitä ja miten ne maksetaan. Kyllä päihdeongelma nostatti päätään, että lähes kaikilla on siellä päihdeongelma, suurimalla osalla. Niin kyllä se hallitsee sitä keskustelua ja rikokset, ja mitä tehdään kun päästään vapaaksi tai milloin on lomat. Hirvee ikävä tietenkkin omalla tavallaan läheisiä, kun on vapaus viety. Niin erilaisia kohtaloita siinäkin, että joillain on lapsia, joillain on vaimoja ja perheitä, joillain ei ole oikeastaan mitään. Niin paljonhan siellä myös kaivataan ja ikävöidään ihmisiä, joita rajoitetusti saa nähdä.

Puhuja 1 [00:08:12]: Kyllä. Muistatko päivän kun vapauduit?

Puhuja 2 [00:08:17]: Kyllä muistan sen päivän kun vapauduin. Se ei mennyt hirveen hyvin omalla tavallaan, että minulla oli jäänyt vanhoja rauhoittavia lääkkeitä narikkaan kun olin mennyt vankilaan. Niin sitten jotenkin sain ne sieltä narikasta kun lähdin, niin olin siinä kuitenkin ollut melkein vuoden selvin päin niin en päässyt siitä portista ulos selvinpäin. Vedin ne pillerit siinä heti huiviin. Että se oli aika epäonnistunut lähtö, mutta siinä oli kuitenkin sukulaisia vastassa ja minulla oli koulupaikka siinä. Omalla tavallaan se meni ihan hyvin, että olin jotenkin tosi tuhoisasti käyttänyt päihkeitä ja ollut kadulla ennen kuin jouduin vankilaan. Niin sitten erilaisten näiden koulutusten ja kaikkennäköisten keinojen avulla pääsin kuitenkin elämän syrjään kiinni, että minulla oli kuitenkin koulupaikka. Metsälässä oli verhoilukoulu niin siinä oli kuitenkin heti joku, mihin hyppää kyytiin.

Puhuja 1 [00:09:36]: Eli valmentavan koulutuksen jälkeen siirryit vankilassa verhoilukoulutukseen?

Puhuja 2 [00:09:44]: Joo, verhoilukoulutukseen.

Puhuja 1 [00:09:48]: Sitten kun vapauduit niin sinulla oli ilmeisesti aika hyvin asiat, että sinulla oli tukiverkko siellä. Koti oli ja tyttöystävä, koulupaikka, mutta sitten kaikki ei kuitenkaan ilmeisesti mennyt ihan nappiin.

Puhuja 2 [00:10:01]: Kaikki ei omalla tavallaan mennyt, mutta jatkoin kuitenkin verhoilukoulua ja pääsin läpi ensimmäisen luokan. Sain tosi vahvaa tukea siihen, että se ei tosissaan ollut mukavuusalueella. Siinä oli kaiken maailman... piti muistaakseni sohvatyynyjä ommella mustavalkoraidallisia, ja saada ne jotenkin osumaan yhteen niin se oli ihan mahdoton tehtävä. Mutta sitten kuitenkin pitkien treenien jälkeen sain sen niin, että pääsin sen läpi. Siellä käytiin iltaisin treenaamassa sitä hommaa ja noin, niin sain kuitenkin vahvaa

tukea ja onnistumisen kokemuksen, että pääsin sen läpi. Kuitenkin se vankila, olin siellä päihdeettömällä osastolla niin kuin kerroin, että kurssi myös motivoi siihen. Niin myös päihdeettömyys ainakin osittain kuitenkin oli jäänyt sen verran, että päihdeiden käyttö ei lähtenyt heti hillittömänä käyttönä kuitenkaan. Sukulaiset olivat hommanneet asunnon, että [?? 00:11:12] tyttöystävä ja koulupaikka.

Puhuja 1 [00:11:18]: Jouduitko sen jälkeenkin uudestaan vankilaan?

Puhuja 2 [00:11:22]: Joo, kyllähän siinä meni... tarina meni silleen, että pääsin itse asiassa, 2006 olin koulutuksissa. Pääsin 2007 vapaaksi, siinä meni ihan hyvin. Kävin kevään aikana verhoilukoulun loppuun siinä ekan vuoden. Sitten menin rakennustyömaalle, olin totta kai hyvässä kunnossa, olin treenannut kuin hullu vankilassa. Sitten menin rakennustyömaalle töihin ja siellä jaksoi painaa, oli hyvä noususuhdanne siinä muutenkin menossa niin siellä oli hommia ihan tosi paljon. Sinne jäinkin, siinä meni semmonen puolitoista vuotta aika hyvin, sitten se homma alkoi lipsua ja tuli elämään ongelmia. [?? 00:12:18] kaikenmaailman ulosotot ja tyttöystävän kanssa riitaa, eikä ollut oikein selvää seuraa. Päihdeongelma alkoi taas riistäytyä käsistä ja vaikuttaa työpaikalle, sitten se siitä romahti. Sitten tosissaan ajauduin taas ihan katunarkomaaniksi loppujen lopuksi ja sitten taas tuli rikokset ja tällaiset. Olen ollut muutaman kerran ollu vankilassa, mutta en mitään pitkiä ajanjaksoja, mutta olikohan joku neljä, viisi kuukautta kuitenkin siinä jossain välissä ja jotain lyhyempiä sakkojuttuja. Mutta ne ovat sellaisia ne lyhyemmät pätkät, että niissä ei oikeestaan [?? 00:13:03] vapaus ja opin... siellähän tutustuu aina huonoon seuraan, että sehän on vankilan omalla tavallaan varjo. Löydät sieltä tosi huonoa seuraa sitten itsellesi ja tuttavuuksia. Omalla tavallaan ne lyhyet, kun siinä ei ole minkäänäköistä kuntoutuselementtiä niin sieltä vaan tulee sitä huonoa seuraa, että kaikenmaailman rötöstelijöihin tutustuu niin se ei...

Puhuja 1 [00:13:35]: Se ei oikein kannata arjessa sitten kun pääsee vapauteen. Mutta se mitä kerroit jossain vaiheessa katunarkomaanin elämästä ja siitä, miten silloin sen kokee, että se oli sellaista vapaata elämää. Niin tällaisen tavallisen pulliaisen korvaan se kuulosti tosi rankalta eläältä. Että ei kovinkaan vapaalta, vaan että töitä pitää tehdä koko ajan.

Puhuja 2 [00:14:01]: Eikä sinänsä vankilajutun jälkeen, ja kun pääsi töihin ja oli asunnot ja tyttöystävät ja oli saanut maistaa normaalielämää ja mitä on olla yhteiskunnassa kiinni. Niin eihän se sen jälkeen... sitä ennen, nuorempana sinä jotenkin näet sen sellaisena vapautena ja vastuuttomuutena, ja että kahdeksasta neljään oravanpyörässä ei tarvitse pyöriä. Sellaisena rikoksilla jotenkin tehdä rahaa ja tälleen, siinä on omalla tavallaan sellaista, sinä ainakin pystyt näkemään siinä glamourin ja vapauden ja sellaisen vastuuttomuuden ihanteen. Mitä se ei tietenkään ole, sehän on tosi kovaa hommaa ja sellaista synkkää ja väkivaltaa ja epärehellisyttä ja läheisten tuskaa. Sitähän se on. Silleenhän usein kuulee, että läheisetkin ovat kauhean tyytyväisiä kun narkomaani on vankilassa, he tietävät missä hän on

ja hänellä on kaikki hyvin, että se suuri hätä. Niin ei se enää kun sai vankilan kautta jotenkin kokemuksen, että pystyy toimimaan yhteiskunnassa ja olla töissä ja elää normaalisti, niin ei katunarkomaanius sitten siitä, kyllä se aika hirveetä oli tippua taas sinne katunarkomaaniksi. Se ei ollut kyllä jotenkin kauheen hieno kokemus, että se oli kyllä kurjinta aikaa. Siitä sitten jotenkin korvaushoittoon ajauduin tai pääsin, tai se oli minun itselleni tarjoama juttu, että se auttaisi jotain. Mutta ei sekään sitten ihan hirveesti loppujen lopuksi auttanut, mutta toki jollain tavalla piti kiinni hoidon parissa. Olin metadon korjaushoidossa tosissaan viisi vuotta ennen kuin raitistuin tässä.

Puhuja 1 [00:16:01]: Jos palataan vielä vankila-aikaan sen verran, että mitä olisi toivonut vankilasta enemmän. Valmentava kurssi ei nyt varmaan millään tavalla vienyt sinua sillä tavalla eteenpäin, että se olisi ollut se juttu. Mutta päihdekuntoutukseen olisi varmaan enemmän pitänyt?

Puhuja 2 [00:16:19]: En tiedä, se olisi varmaan ollut hyvä sellainen valmentava kurssi vapautumiseen tai johonkin. Että sitten olisi ollut, että olihan minulla se koulu, mutta omalla tavallaan siinä ei, miten sen nyt muotoilisi... psykososiaalisesti katsottu sitä kokonaisuutta. Okei verhoiluun, että siihen sai tukea, mutta elämänhallintaan. Mikä omalla tavallaan oli valmentavan koulutuksen vahvuus, että siinähan pystyttiin aika kokonaisvaltaisesti ja jopa yksilökeskeisesti, että okei sinä opiskelet englantia ja sinä opiskelet kokkaamista. Katsoa vähän heikkouksien ja vahvuuksien mukaan ja ottaa yksilöä enemmän huomioon, niin ehkä joku sellanen olisi voinut hyvin olla sellainen puolen vuoden keissi vapautumiseen ja tukemaan päihteettömyyttä ja sellaista. Varsinkin päihdeongelman hoito jäi tosi...

Puhuja 1 [00:17:17]: Niin, se ei varmaan lähde oikein metvurstilla ja juustoviipaleella, että se vaatii paljon muutakin.

Puhuja 2 [00:17:25]: Se vaatii ja minä en edes tiedä... koen jotenkin, että se oli oma valinta, että halusin jotenkin... stiplasin oikeastaan kannabikseen ja siihen, että se oli sellainen minun identiteettijuttu, jonka olin nuoruudessa jotenkin itselleni hankkinut. Että se ei ole huume ja ongelma, että se on tavoiteltava juttu poltella pilvee. Mutta minähän olen kaksi kertaa elämässäni alkanut sitä polttaa ja joka kerta se on päätynyt heroiniin, että minun kohdallani se ei kyllä ole... vakavasti päihdeongelmaisen ihmisen kohdalla mitkään päihteet ei ole sen lievempiä kuin toiset, että ne aina johtavat siihen hallitsemattomaan käyttöön. Sen minä myin itselleni siihen, sitten kun tällä... siinä olisi kyllä pitänyt jotenkin sitä, että päihteetön osasto vankilassa oli hyvä, että se perustui päihteettömyydelle ja siellä käytiin 12 askeleen ryhmissä, mutta se ei kanna sinne vapautumisen jälkeen. Siinä olisi pitänyt päihdekuntoutukseen sitouttaa.

Puhuja 1 [00:18:48]: Muistatko päivän, kun elämässäsi tapahtui suuri muutos?

Puhuja 2 [00:18:51]: En ehkä ihan päivää muista, mutta 2015 oli katkaisuhuolto numero 22. Olin sen verran monta katkaisuhuolta käynyt ja 2015 marraskuussa olin Järvenpään sosiaalisairaalassa katkolla. Olin siellä jo viikon ollut ja enhän minä siellä itsekään uskonut raitistumiseen ja olin metadon korvaushoidossa. Mutta olin mennyt lepäämään sinne kuitenkin ja siellä oli vanhoja hörhöjä ja nuorempia kavereita, ja kuuntelin niitä juttuja. Katkolla on niitä juttuja, että kenellä on pameja ja [?? 00:19:37] sitä ja kuka on vasikoinut kenet, vähän samanlaisia kuin vankilassa. Niitä päihdejuttuja mietitään siinä, ja silloin minulle tuli jotenkin sellainen fiilis, että tämä homma ei lähde oikein lentoon. Että vaikka [?? 00:19:51] olisi kuinka halpoja pameja niin se ei kyllä hirveesti minua lohduta. Tunsin myös ammattilaisia, että olin 15 vuotta aikaisemmin ollut samoilla katkoilla kun ne olivat olleet duunissa, niin niiden kanssa myös muisteltiin niitä 15 vanhoja juttuja ja silloin minulla tuli fiilis, että ei tämä homma johda mihinkään. 15 vuotta tätä samaa skeidaa tässä, että mitäköhän jos tästä yrittäisi vielä kerran oikeasti lopettaa päihteiden käytön, ja sieltä se jotenkin... vaikea sanoa mistä, että se on suorastaan hengellinen kokemus. Sen jälkeen ei ole tarvinnut oikeastaan käyttää, että silloin se maailmankuva muuttui, että minun ei ole pakko käyttää, saan olla selvinpäin. Ja kaikki toimenpiteet ovat sen jälkeen tähänneet siihen, että joka päivä pysyn selvin päin ja elämä on muuttunut tosi vahvasti. Paljon olen saanut ammattilaisilta sen jälkeen apua, käynyt erilaisia kuntoutuksia ja hoitoja, mutta 12 askeleen vertaistukiryhmät ovat minun juttuni, missä käyn pääsääntöisesti itseäni hoitamassa.

Puhuja 1 [00:21:04]: Kuulostaa hienolta kun voi sanoa, että saat olla selvinpäin.

Puhuja 2 [00:21:07]: Nimenomaan minä saan olla selvinpäin, että se on juttu mistä pitää olla tosi kiitollinen. Päihteet hallitsivat minua kuitenkin melkein yli 20 vuotta, kaikki tehtiin niiden ehdoilla ja elämä niiden kanssa oli tuskaa ja elämä ilman niitä oli täyttä tuskaa. Niin kyllä se vapaus siitä pakkomielleestä on se isoin juttu, että sitten on energiaa tehdä elämässä jotain muuta. Tietenkin on paljon tarvinnut arvopohjaista kuntoutusta omalla tavallaan, että se kaiken näköinen rikollinen mieli ja epärehellisyys ja elämänarvot ovat myös muuttuneet. Aluksi oli vaikeuksia olla varastamatta kaupasta ja lähdettiin ihan sellaisista pikkujutuista liikkeelle. Sittemmin nekin ovat omalla tavallaan, moraalinen pohja on tullut aika tiukaksi. Joudun aika paljon olemaan, varmaan normaali-ihmiseen nähden kiinnittää sellaisiin asioihin huomoita, ettei lähde valkoisia valheita edes itselleen selittämään. Omalla tavallaan addiktiosairauden luonne on itsensä kieltävä, niin nopeasti alkaa huijaamaan itselleen taas jotain juttua, että kyllä se kannabis minulle sopii tai vastaavaa. Sen takia pitää olla hereillä itsensä kanssa, että se on koko ajan väijymässä tuolla kyllä se huumeiden käytön pakkomielle. Se yrittää koko ajan saada minut jotain ottamaan, se ei luovuta. Se on minussa ikuisesti se puoli, että sen takia pitää olla tarkkana itsensä kanssa.

Puhuja 1 [00:22:47]: Sinä kävit jossain vaiheessa kuntouttavassa työtoiminnassa ja sitten lähdit opiskelemaan. Mihin olet valmistunut?

Puhuja 2 [00:22:56]: Olen valmistunut päihde- ja mielenterveyslähihoitajaksi, että kuvio meni niin, että pitkien kuntoutusten jälkeen aloin ensin vapaaehtoishommiin vertaisohjaajaksi laitokseen, missä olin. Siitä menin erilaisiin kuntoutuksiin, kuntouttavaan työtoimintaan ja työkokeiluun ja tällaisiin. Sitten pääsin oppisopimuksella Vantaan A-killaan, missä kahden vuoden oppisopimuksella päihde- ja mielenterveyslähihoitajaksi ja sitten sitä ennen olin tosiaan Tukikohta ry:ssä kuntouttavassa ja työkokeilussa. Sitä ennen Tervolammella, nykyisessä Luodossa tein vertaisohjaajajuttuja. Tosissaan Vantaan A-killasta oppisopimuksella päihde- ja mielenterveyslähihoitajaksi ja nyt olen Kalliolan Oskelakodissa yhteisöohjaajana. Että urapolku on ollut ihan hyvä, mutta saanut sopivasti kasvaa ja vastuuta lisää ja kuitenkin nähnyt erilaisia paikkoja, saanut kartoitettua työkokemusta siinä samalla ja verkostoitua. Saanut oman raittiuden vakaalle pohjalle niin sitten muilla toimenpiteillä, niin minun kohdallani kuntouttavat työkokeilut ja tällaiset ovat toimineet tosi hyvin. Ne ovat tukeneet vahvasti tätä minun juttuani.

Puhuja 1 [00:24:24]: Miten urheilu?

Puhuja 2 [00:24:26]: Urheilu on omalla tavallaan ollut, että johan vankilassa kun olin raittiina niin kovasti siellä urheiltiin. On tässä tullut urheiltua, maratoneja juoksen, että se on se minun myös. Mutta monipuolista ja myös urheilun katsomista, että siitäkin oli sellainen... toki en päässytkään pitkiin aikoihin mihinkään katsomaan, mutta siihen kuului vahvasti päihteet kanssa, urheilutapahtumien katsomiseen. Sitten löytänyt myös selvää seuraa siihen, että äkäydään paljon katsomassa selvin päin erilaisia urheilutapahtumia ja myös ulkomailla. Siitä on tullut omanlaisensa harrastus ja sama kuin kaikkia bändejä ja kaikkia ja tällaisia. Vertaistukiryhmistä saa sellaista selvää seuraa, kenen kanssa voi puuhastella kaikkea kivaa, että kuitenkin päihdekulttuuri on aika keikoilla ja festareilla ollaan aika päissään. Niin siellä tuntee itsensä nopeasti vähän erilaiseksi, jos on selvin päin yksin siellä. On kiva kun on selviä kavereita, kenen kanssa voi tehdä erilaisia juttuja.

Puhuja 1 [00:25:41]: Sitten me olemme miettineet Pete tässä kaikkia yhteistyömahdollisuuksia myös, että mitä voitaisiin Liven kanssa tehdä. Muistatko vielä, viimeksi kun nähtiin puhuttiin siitä kun ohjaat heitä siellä sinun työpaikallasi, niin Live voisi olla yksi vaihtoehto myös ohjautua meille.

Puhuja 2 [00:26:02]: Niin, olen Vantaan A-killassa kun ohjaan kuntouttavaa työtoimintaa siellä, niin siellähän ihmiset ovat... kuten olen itsekin ollut, niin siitä on seuraava steppi sitten, ihmisillä on hirveitä haasteita lähteä ja kaikennäköisiä adhd:ta sun muita juttuja. He eivät koe, että pärjäävät kouluissa tai niillä on tosi huonoja kokemuksia elämän varrelta, niin heillä on jotenkin piirtynyt sellainen mielikuva, että he eivät ole tarpeeksi hyviä kouluihin tai eivät pärjää. Niin mielestäni Livellä olisi varmaan tähän just paljon tarjottavaa ja silleen, ihmisillä yllättäen ei ole hirveen paljon tietoa kuitenkaan, että niillä olisi tällaisia vahvemman tuen oppilaitoksia tarjolla, missä on ihan normaalia olla vähän vaurioitunut matkan varrella omalla tavallaan. Että katsottaisiin taas vahvuudeksi, että vähän viiraa, niin se olisi joo. Joo kyllä tätä mielestäni kannattaa kaikennäköistä yhteistyötä. Minä olen oman toipumistarini tuonut yhteiskunnan ja kaikkien käyttöön, niin jos tästä jollekin on apua niin minä ihan mielelläni tätä kerron ja [?? 00:27:28] omalla pienellä osuudellani minne vaan.

Puhuja 1 [00:27:35]: Sitä on ollut ilo seurata, vankilasta muutaman kerran näin sinut tuolla Pasilan aseman nurkilla, silloin et ollut hyvässä kunnossa. Mutta nyt kun katson sinua niin suurella ylpeydellä ja jos olisi hattu päässä, niin nostaisin sitä hattua. Suurinta hattua.

Puhuja 2 [00:27:54]: Niin niin, toki se on hassua, että en halua unohtaa itseäni ja niitä ihmisiä, jotka eivät ole tässä tilanteessa nyt kun muutos on tapahtunut ja kaikki on hyvin niin selkään taputtelijoita on aika paljon. Mutta just siellä vankilassa [?? 00:28:12] hyvin niin silloin kohtaaminen ja tasa-arvoinen kohtaaminen on kaikkein tärkeintä silloin kun ihmiset eivät ole kaikkein vahvimillaan. Että he saavat uskoa siihen muutokseen, että nyt kun tässä on kaikki hyvin ja on päästy näin pitkälle niin se on helppo havaita, ja ehkä tässä vaiheessa ei ole enää niin tärkeää. Se on siellä alkuvaiheessa tosi tärkeää, että ihmiset uskovat siihen muutokseen ja antavat toivoa. Siinä koen myös, että olit tosi hyvä siellä vankilassa, siihen toivon luomiseen. Se onnistui sielläkin se muutos, se ei vain kantanut tarpeeksi pitkälle. Mutta siitäkin kokemuksesta jotenkin oppineena tässä yritän joka päivä muistaa, että mistä on tullut ja tälle.

Puhuja 1 [00:29:06]: Kiitos, siinä oli varmaan hyvä viesti myös niille opettajille, jotka tällä hetkellä työskentelevät vankilassa. Ei ne pisteet ja pilkut ole niin tärkeitä kuin se kohtaaminen.

Puhuja 2 [00:29:19]: Joo ei, kyllä se jotenkin sellainen läsnäolo ja kohtaaminen ja tasa-arvoinen, ihmisarvoinen kohtelu on tärkeintä ehdottomasti.

Puhuja 1 [00:29:29]: Tähän loppuun voisimme Pete, jos viitsit lukea. Olet minulle 2007 kirjoittanut runon, joka on ollut laatikossani kaikki nämä vuodet ja aina luen sitä joskus silloin tällöin. Niin olisi kiva jos lukisit siitä vaikka viimeisen.

Puhuja 2 [00:29:51]: Joo. Kiitos kun välitit, kiitos kun kuuntelit, kiitos kaikesta. Sut aina muistan rakkaudella, muista säkin joskus ajatella mua. Pete 22.07.

Puhuja 1 [00:30:07]: Kiitos.

Puhuja 2 [00:30:06]: Kiitos.

[äänite päättyy]